

nemovitosti, připsanou Bernardině Z-ové, celé pohledávky, měly jí býti poměrně z těchto tří rozvrhovaných podstat přikázány celé účtované pohledávky s přísl., pokud nejvyšší podání dle knihovního pořadí na krytí těchto pohledávek stačilo.

Čís. 11314.

Byla-li učební smlouva neplatná, an zaměstnavatel nebyl vůbec oprávněn učití určitému řemeslu, nebyla platná ani v části, podle níž měl učeň pracovati zadarmo, a jest učeň oprávněn domáhati se na zaměstnavateli odměny.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 392/31.)

Žalobce byl přijat žalovaným do učení na tři roky. Po vystoupení žalobce z učení vyšlo na jevo, že učební smlouva byla neplatná, an žalovaný vůbec nebyl oprávněn učití řemeslu, o něž šlo. Žalobu, již se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení odměny za služby po učební dobu, procesní soud první stolice zamítl v podstatě proto, že byla ujednána bezplatnost práce. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, věc znovu projednal a rozhodl. Důvody: S názorem prvního soudu nelze souhlasiti, ježto při neplatné smlouvě nelze uznati na platnost jednotlivé její části. Bezplatnost učednické práce byla ujednána v předpokladu, že dojde ke splnění smlouvy a že žalobce po vypršení učební doby bude moci obdržeti výučný list, k čemuž nemohlo dojíti při neplatnosti smlouvy. Je proto nárok podle §§ 877, 1435 obč. zák. odůvodněn a bude zapotřebí zjistiti, do jaké míry výše nároků žalovaného jest po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobce se domáhá na žalovaném zaplacení přiměřené odměny za práce, jež pro něho vykonal, byv jím přijat do učení řemeslu. Jest nesporné, že učební smlouva, o kterou šlo, byla neplatná z věcného důvodu, an žalovaný nebyl vůbec oprávněn vyučovati mechanickému řemeslu. Úmluva o bezplatnosti, o kterou první soud opřel svůj rozsudek, se týkala jen smlouvy o vyučení řemeslu, ale, byla-li tato základní smlouva neplatná, nemůže platiti ani její součást, že žalobce jako učeň měl pracovati u žalovaného zadarmo, neboť nebyl splněn její podstatný předpoklad, že si žalobce získá svou učňovskou práci průkaz způsobilosti k budoucímu provozování živnosti. Byla-li smlouva stran od původu neplatná z důvodů věcných a vinou žalovaného, jest uvážiti, jaké právní důsledky z toho plynou pro obě strany. Ve smyslu §§ 877 a 934 obč. zák. má při zrušení smlouvy býti uvedeno vše do předešlého stavu a podle § 921 obč. zák. jest při jednostranném ustoupení od smlouvy dbáti toho, by žádná strana neměla zisk ze škody strany druhé,

by se na její úkor neobohatila. Ve smyslu těchto zásad jest řešiti věc i při neplatnosti smlouvy, pokud zákon nestanoví něco jiného, na příklad v § 1174 obč. zák., ale o výjimečný případ toho druhu tu nejde. V souzeném případě není možné, aby vše bylo uvedeno do předešlého stavu, neboť práce, které žalobce vykonal — jak tvrdí — ve službách žalovaného, nelze vrátiti a žalovanému není možné, by napravit skutečnost, že žalobce nedosáhl výučního listu, ač byl jako učeň zaměstnán. Pro posouzení žalobního nároku záleží tedy na tom, zdali a pokud byl žalobce konáním neplacených služeb pro žalovaného nespravedlivě zkrácen, a na druhé straně, zdali a pokud se žalovaný na úkor žalobcův obohatil výkonem jeho služeb.

Čís. 11315.

Byl-li nárok ze správy před vyhlášením konkursu již uznán, třebaže nebyl ještě v den vyhlášení konkursu realizován, jest přípustné jeho započtení na pohledávku úpadkové podstaty na zaplacení kupní ceny. Dohodly-li se strany po vyhlášení úpadku jen o způsobu realizace nároku ze správy a o jeho převedení na peněžitě plnění, nebylo smluvníku třeba obracet se o svolení na správce úpadkové podstaty.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, Rv II 805/30.)

Úpadkyně dodala žalovanému nábytek. Ježto na nábytku byly shledány vady, zavázal se obchodní zmocněnec úpadkyně žalovanému, a to ještě před zahájením úpadku na jmění dodavatelky, že vady opraví. Dodavatelka opravy neprovedla, nýbrž provedl je žalovaný sám po vyhlášení úpadku na jmění dodavatelky na základě dohody s obchodním zmocněncem dodavatelky. Proti žalobě správce úpadkové podstaty o zaplacení kupní ceny za dodaný nábytek namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku nákladu na opravu nábytku, kterážto pohledávka převyšovala zažalovaný peníz. Procesní soud první stolice vzhledem k vzájemné pohledávce uplatňované započtením žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolateli nelze přisvědčiti, pokud dovozuje, že se žalovaný měl obrátiti na správce konkursní podstaty jako oprávněného a zavázaného, an konkurs byl vyhlášen 9. března 1929 a František J. v zastoupení úpadkyně žádal ho podle zjištění nižších soudů teprve dne 19. března 1929, by si opravy provedl sám a peníze za to si srazil. Podle §§ 1, 66 a 67 konk. řádu není ovšem úpadci od prohlášení konkursu dovoleno, by nakládal svým jměním, a jsou podle § 3 konk. řádu právní jednání, která vykonal úpadce po prohlášení konkursu a která se týkají konkursní podstaty, proti konkursním věřitelům bezúčinná. Ale odvolací soud prá-